
Gofal 7 – Perthnasau

Addasu i newid swyddogaethau yn y teulu

Gall niwed i'r ymennydd newid dynameg teuluoedd a pherthnasau yn llwyr, yn enwedig os mai'r unigolyn â niwed i'r ymennydd oedd yn arfer bod yn brif enillydd cyflog ac na all weithio bellach. Gall swyddogaethau a chyfrifoldebau yn y teulu newid a gall fod yn anodd iawn dod i arfer â hyn ar y dechrau.

Gall y newidiadau hyn achosi trafferthion, ac yn aml, mae'n bosib y bydd llawer o atgasedd a straen. Er hynny, gall hefyd arwain at lawer o newidiadau cadarnhaol a chryfhau perthnasau. Er enghraifft, gall eich perthynas nawr gael cyfle i dreulio mwy o amser gyda'r plant a gall y berthynas rhyngddyn nhw gryfhau o ganlyniad i hyn.

Mae'n bwysig ceisio bod yn ymwybodol o sut mae gwahanol aelodau o'r teulu yn ymateb a chynnwys pawb er mwyn atal teimladau o unigrwydd. Os yw unrhyw aelodau o'r teulu'n ymddangos eu bod yn cael trafferth addasu, ceisiwch roi gwybod iddyn nhw bod eu teimladau'n hollol normal a naturiol.

Mae'n bwysig cydweithio â therapyddion eich perthynas ar faterion sy'n ymwneud â'r teulu a pherthynas. Dylai'r therapyddion ystyried y teulu cyfan yn rhan o'r broses adsefydlu.

Newidiadau i berthynas rywiol

Gall fod yn chwithig siarad am anawsterau rhywiol, ond mae'n bwysig iawn eu trafod. Mae'n helpu'r ddau bartner eu bod yn trafod problemau â chwmselydd cymwys, o ddewis cwnselydd sydd â gwybodaeth a phrofiad o niwed i'r ymennydd. Byddai'n ddelfrydol dod o hyd i niwroseicolegydd clinigol sy'n arbenigo mewn perthynas rywiol. Ond mae gwasanaeth cwnsela arbenigol ar ryw a pherthynas hefyd ar gael gan y sefydliad Relate. Gallwch ddod o hyd i therapyddion achrededig ar gyfer rhyw a pherthynas drwy'r Coleg Therapyddion Rhyw a Perthnasau yn www.cosrt.org.uk.

Mae Headway yn cynnal cwrs hyfforddi o'r enw *Sex and sexuality after brain injury* sy'n darparu cyflwyniad defnyddiol i'r pwnc. Ceir rhagor o fanylion am y cwrs a sut i gadw lle yn yr adran 'Gweithwyr Proffesiynol' ar wefan Headway.

Ffrindiau

Gall ffrindiau eich perthynas gael eu heffeithio gan yr anaf a'i ganlyniadau i'r un graddau â'r teulu, ond ni fydd yr un cymorth ar gael iddyn nhw ac efallai y bydd yn anodd iddyn nhw reoli eu teimladau. Mae'n hawdd i ffrindiau ymbellhau a cholli cysylltiad, nid yn fwriadol yn aml, ond oherwydd nad ydyn nhw'n gwybod sut i ymdrin â'r sefyllfa, neu oherwydd nad ydyn nhw eisiau bod dan draed.

Ceisiwch gadw mewn cysylltiad â ffrindiau eich perthynas a'ch ffrindiau chi. Gwnewch yn siŵr eu bod nhw'n rhan o'r sefyllfa drwy roi tasgau penodol iddynt.. Gallai hyn leihau

the brain injury association

factsheet

---

rhywfaint o'r pwysau arnoch chi. Yn aml, bydd ffrindiau yn hapus iawn yn cyflawni'r dyletswyddau gofalu am gyfnod, a gall hyn atal eich perthynas rhag teimlo unigrwydd cymdeithasol a rhoi seibiant i chi.

Mae hefyd yn syniad da rhoi gwybod i ffrindiau am unrhyw wybodaeth a oedd yn ddefnyddiol i chi, fel y llyfryn hwn neu rai eraill gan Headway.

Helpline: 0808 800 2244
Email: helpline@headway.org.uk
Website: www.headway.org.uk

